

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต่อการทำการท่านายกระดูกไก่ในกลุ่มชาติพันธุ์บลัง (ไ泰หลวง, ลัวะ) ในตำราและพื้นที่ที่ต่างกันสามพื้นที่ คือ บ้านห้วยน้ำขุ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และในประเทศไทย สภาพเมียนมาอีกสองหมู่บ้านคือ บ้านแยก เมืองเชียงตุง รัฐฉาน บ้านหนองหลวง เมืองมา เขตปกครองตนเองที่ 4 เมืองลา รัฐฉาน การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีทางเอกสารโดยการปริวรรต ตำราทั้งสามและใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดการระบบข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบรูป่างตัวทายและคำทาย การวิเคราะห์งานวิจัยด้วยกรอบแนวคิดพื้นที่ทางวัฒนธรรมของ Henri Lefedvre

ผลการศึกษาพบว่า การท่านายกระดูกไก่เป็นวิธีการที่แพร่หลายในกลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขง แต่ การท่านายด้วยกระดูกขาไก่ที่มีการ Jarvis เป็นตำราที่นับในกลุ่มคนชาติพันธุ์ไทย แต่ตำราที่ศึกษาเป็นของกลุ่มชาติพันธุ์พูดภาษา มอญ-เขมร ซึ่งเป็นกลุ่มคนดั้งเดิมก่อนที่กลุ่มคนพูดภาษาตระกูลไทย มีอำนาจในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงตอนบน จากการศึกษาสามารถเชื่อมโยงกับการศึกษาก่อนหน้าที่กล่าวว่า ไก่หมายถึงอำนาจ และ ตำรากระดูกไก่ที่ศึกษานั้นก็พบว่า มีอำนาจในการท่านายที่เทียบได้กับกฎหมายทางสังคมที่เป็นชุมชนขนาดเล็ก ในพื้นที่ทางวัฒนธรรมสามแบบ พื้นที่ทางภาษาพะ พื้นที่ในจิตใจป้าเจก พื้นที่ทางสังคม ที่กำกับด้วยระบบผู้ที่เปรียบเสมือนสิ่งที่มีอำนาจในการกำกับคุณธรรมและจริยธรรมทางสังคม การเปรียบเทียบพบว่า ตำราจากบ้านแยกแสดงถึงกลุ่มคนที่ต้องหลบภัยศึกษาความ แสดงความไม่เมื่องของชุมชนสอดคล้องกับประวัติชุมชนที่เป็นชุมชนก่อแก่ที่หลบหนี พญาแม่รายที่เข้ามาครอบครองเมืองเชียงตุง ตำราบ้านหนองหลวง นั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำอาหารและการสร้างบ้านเรือน ส่วนตำราบ้านห้วยน้ำขุ่นนั้นมีความซับซ้อน การท่านายที่แสดงถึงความเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีขอบเขตชัดเจนและกฎหมายที่กำกับด้วยระบบผู้จ่านวนมาก โดยตำราทั้งสามนั้นเป็นการแสดงขนาดของชุมชนที่แตกต่างกันตามระดับคือ ชุมชนที่พ้นจากสังคมแบบเก็บของปลาสัตว์ คือชุมชนบ้านแยก ส่วนชุมชนบ้านหนองหลวงนั้นเป็นชุมชนแบบเกษตรกรรมเพื่อยังชีพ ส่วนบ้านห้วยน้ำขุ่นนั้นเป็นชุมชนขนาดใหญ่

คำสำคัญ: ตำราการท่านายด้วยกระดูกไก่ พื้นที่ทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์บลัง

Abstract

The objective of this research was to study the chicken bone divination scripts in ethnic groups of people, Plang (Tai lauy, Lua).These scripts are existing in different three areas that are in Bann Huay Num Khun , Mae Fah Luang district, Chiang Rai province, and another two villages in Myanmar which are Bann Yak , Keng Tung city, Shan State and Bann Nong Luang, Mah city, the 4th Autonomous Region, Mong La city, Shan State. The methodology used in the study was documentary research by rotating those three scripts among them and used application software in organizing data of pictographic and words of prophecies for comparison purpose. The concept framework of cultural spaces of Henri Lefebvre was applied for data analysis.

The result of study was found that chicken bone divination practices have been widespread among ethnic groups in Mekong basin but chicken leg bone divination which was recorded as a scripts were found among ethnic groups of Tai people. The scripts in the study belong to ethnic groups of people who speak Mon and Khmer languages. They are originally people who lived in upper Mekong basin before ethnic groups who speak Tai language became into power in this area. From the study, it can be linked to the idea of the earlier studies that chicken was referred to power and from the chicken bone divination scripts revealed the prophetic authority which could be considered as social rules especially in a small community. In term of cultural spaces, it could be considered into three kinds, physical space, minded - space within each individual and social space which governed by ghost (Phi) or sacred spirit systems. Sacred spirits were similar to social ethics and moral authorization. From the chicken bone divination scripts comparison perspective, it found that the scripts from Bann Yak indicated the inhabitants were the groups of people who had escaped battles and war. It indicated the situation of insecure community which was corresponded to community history mentioning that It was an original and old community which people escaped from Praya Mangrai who came to rule Keng Tung. The scripts of Bann Nong Luang had the content related to the way of community economic life and homestead building. For Bann Huay Nam Khun, the script had a complicated prophecy. Its prophecy showing of the community as being a high one whose territory was perceivable with its principles and rules mostly governed by variety of sacred spirit systems. All of the three chicken bone divination scripts, It reflected the differences in size, type and

development of community which could be classified into 3 levels. That were Bann Yak was considered as a community being beyond hunting and seeking things from forests, Bann Nong Luang was considered as a subsistence agricultural community and Bann Huay Nam Khun was considered as a large community.

Keyword : Chicken bone divination scripts, cultural spaces, Plang ethnic group